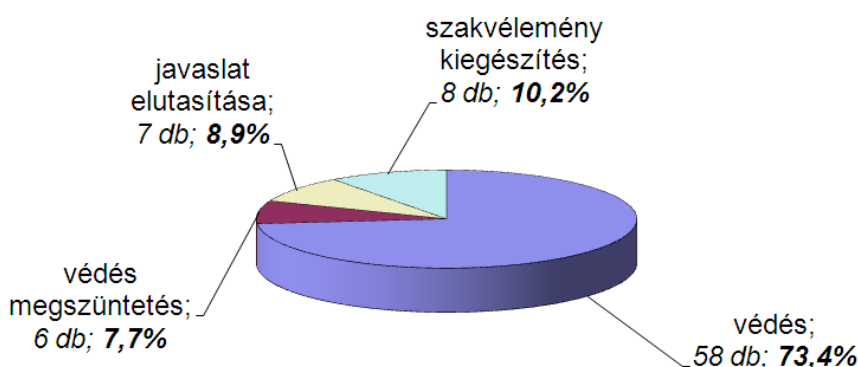

Jelentés a Kulturális Javak Bizottsága (KJB) 2011. évi munkájáról

Az immár hatodik éve, 2006 tavasza óta, két éves ciklusokra felkért, hét külső szakemberrel működő *Kulturális Javak Bizottságáról (KJB)* a tavalyi év alapján is elmondható, hogy a KÖH műtárgyfelügyeleti munkájának egyik legfontosabb elemét alkotta. A testület az előző évben is, mint alapítása óta folyamatosan magas színvonalon, komoly szakmai és tudományos munkát végzett.

A 2011. évben a tagnévsorban nem volt változás, mivel a Magyar Tudományos Akadémia javaslata alapján a lejárt tagságot a KÖH elnöke ugyanazon taggal (dr. Tatai Erzsébet művészettörténész személyében) újíttotta meg. A KJB elnöki teendőit ez évben is a bizottsági tagok által 2010-ben újraválasztott Király Erzsébet, a Magyar Nemzeti Galéria képviselője látta el. A KJB titkárságát továbbra is a KÖH Műtárgyfelügyeleti Irodája adta: az ülések megszervezésével, az egyes ügyek tárgyalásra történő előkészítésével, az ülésen elhangzottak rögzítésével, majd a hivatali, hatósági döntésekbe való beépítésével. A korábbi években már kialakított és bejártatott rend szerint folytatódott a munka 2011-ben is: a KJB havi rendszerességgel – nyári szünetet közbeiktatva – 11 ülést tartott, ahol összesen 79 napirendi pontot (ügyet) tárgyalt meg. Ezek az ügyek jellemzően védetté nyilvánításhoz, kisebb részt védettség megszüntetéshez, illetve kiviteli engedélyezéshez kapcsolódtak. A KJB létrehozatala óta minden egyes, a KÖH elé került új műtárgyvédési ügyről állásfoglalást alakított ki, tehát a KÖH Műtárgyfelügyeleti Irodája 2011-ben sem hozott döntést a KJB véleménye nélkül.

A KJB 2011. évi állásfoglalásai
(ügyek száma [79 db]; aránya [100%])

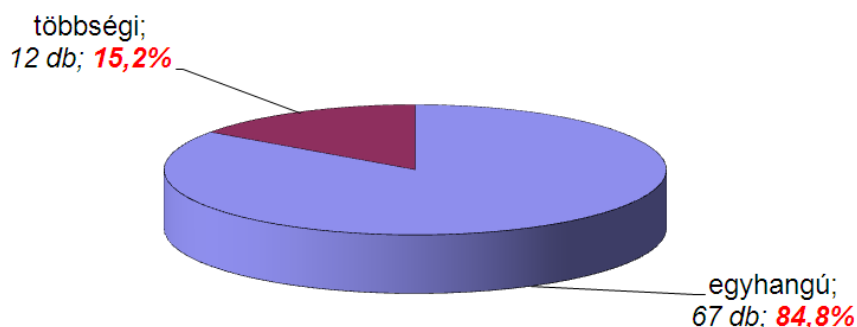

A 79 megtárgyalt ügyből a javaslatnak megfelelően 58 esetben (73,4 %) foglalt állás a KJB a védés mellett, 6 esetben (7,7 %) ellene, 7 esetben (8,9 %) a védettség megszüntetés mellett, míg 8 esetben (10,12 %) a szakvélemény kiegészítését javasolta. Az szavazások többnyire egyhangúak voltak, 12 esetben került sor többségi döntéssel elfogadott állásfoglalásra, azaz az esetek 84,8 %-ában a védéssel vagy annak mellőzésével minden terület képviselője egyetértett. Itt tanulságos lehet a megelőző évek adataival való összevetés is. A bizottsági munka kezdő időszakában (2006-2007) ugyanis az állásfoglalások csaknem mindig egyhangúak voltak (98 %), míg azután (2008-tól) azt láthattuk, hogy ez beállt egy szintre (86 % és 83 % között). A számokból tehát azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a testület kialakult működési rendje szerint túlnyomó részt (kb. 85 %-ban) az állásfoglalások, a vélemények összecsengenek, az egyes ügyek tárgyalása, vitája során a védettség (vagy annak megszüntetése) tárgyában a tagok között egyetértés alakul ki.

A KJB ugyanakkor az előző évekhez hasonló, csupán pár %-kal alacsonyabb arányban, az ügyek 18 %-ában ajánlotta a túlnyomó részt, múzeumoktól, közgyűjteményektől származó védési (vagy védés megszüntetési) javaslatok elutasítását vagy kiegészítését, ami továbbra is egyértelmű jele, hogy a szakvéleményeket elkészítő közgyűjtemények munkája még mindig hagy kívánnivalót maga után. A Hivatal a KJB állásfoglalásait a 2011. évben egyetlen kivétellel megalapozottnak ítélte, és döntéseit azokkal összhangban hozta meg. (Ez esetben az eltérés alapját a jogszabály adta, ugyanis a bizottság egyediséget vizsgáló szakmai álláspontjával szemben a védési rendelet külön nevesített szempontnak minősíti a meghatározott

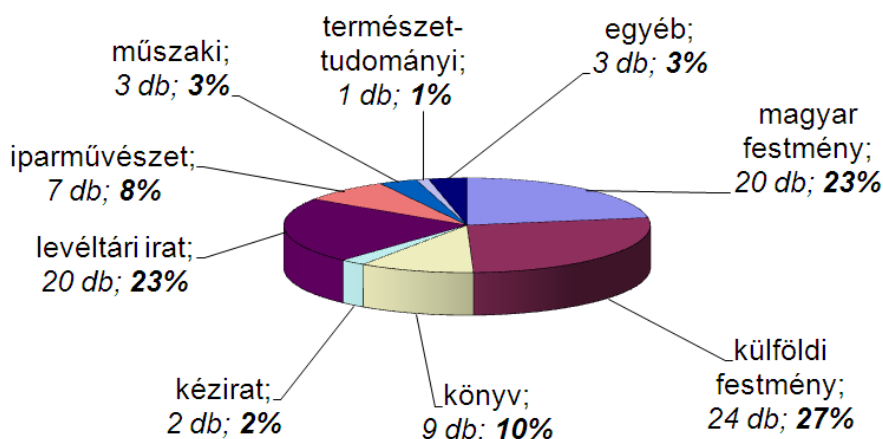
környezethez, mint pl. műemlékhez fűződő kapcsolatot, mely adott esetben a tárgy egyedi jelentőségében nem tükröződik.)

A KJB 2011. évi szavazási arányai (ügyek száma [79 db]; aránya [100%])

A korábbi évekhez ismét képest jelentős műfaji eltolódást tapasztalhatunk: arányában jelentősebb lett a képzőművészet, és azon belül is az egyetemes festészet (30+13 %), mely elsősorban az ügyfelek által kezdeményezett ügyeket tükrözi. Az elmúlt évben többen is kezdeményezték külföldi mesterektől származó festményeik kiviteli engedélyezését, ami egyúttal a fennálló védettség megszüntetését is érintette (volna). Sajnálatos módon a Magyar Nemzeti Galériában megindult, az 1945 utáni hazai művészet emlékeit feltáró munka az érintett munkatárs (dr. Horváth György) nyugdíjba vonulásával megszakadt, így az onnan érkező védési javaslatok is – az előző évhez képest – megritkultak. Még egy területen láthattunk 2011 folyamán jelentős eltérést: elsősorban a nemesi (címeres) adománylevelek védelemre ugrott meg: emögött talán egyes társadalmi csoportok anyagi szüksége, azaz a családi „kutyabőr” áruba bocsátása állhatott. A könyvek, irodalmi kéziratok, iparművészeti és történelmi emlékek ügyeinek száma és aránya a korábbiakhoz hasonló mértékben nagyjából állandónak mondható.

KJB elé került ügyek műfaji megoszlása 2011-ben (ügyek száma [79 db]; aránya [100%])

A KJB eddigi, most már több éves munkáját és tapasztalatait összegezve a 2011. évről is elmondható, hogy munkája eredményeként a védettség tárgyában egységes szemlélettel, magas szakmai színvonalon és konszenzus alapján kimondott döntéseket hozhatott a hivatal műtárgyfelügyelete. Ezt jelzi, hogy az érintettek, különösen is a műkereskedelem képviselői részéről a hivatali munkánkról megfogalmazott kritikát már nem a védelem intézményére (hanem a kiviteli engedélyezés új eljárási díjára) irányították.

Budapest, 2012. február 13.

Dr. Buzinkay Péter
a KJB titkára